

گفت‌و‌گو با حافظ نظری:

سختی‌ها دلسردم نمی‌کند

عکس شرق

به اجرای برنامه بپردازید....

چراهای جز این نداشتم. بیش از ۱۵ سال از آخرین اجرای خاطره‌انگیز کنسرت کاخ سعدآباد می‌گذرد و در طول این سال‌ها، من در کشورم به روی صحنه نرفته بودم. این موضوع باعث شده بدون ارتباط من با مخاطبان داخلی‌ام کم‌رنگ شود. به همین دلیل دوست داشتم هر چه زودتر در کشور خودم به روی صحنه بروم. از طرفی شاید پروسه مجوزندادن به این ستارگان موسیقی ۱۵ سال دیگر هم به طول می‌انجامید و من در طول این سال‌ها در برگزاری کنسرت برای مخاطبان داخلی‌ام محروم بودم؛ ضمن اینکه نمی‌خواستسم حس بی‌اعتمادی را در میان مردم ایران ایجاد کنم. اگر یک‌بار دیگر کنسرت‌م را لغو می‌کردم، دیگر مردم به اجرای این کنسرت‌ها اعتماد نمی‌کردند.

۴ در مدت اخیر این اتفاق برای سایر اهالی موسیقی هم رخ داد و آنها هم نتوانستند مجوز لازم را برای حضور نوازندگان خارجی فراهم کنند. این عملکرد ارشاد باعث نمی‌شد شما در این زمینه محتاطانه عمل کنید؟

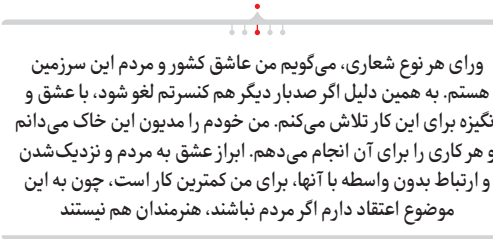
فراموش نکنید حکایت نوازندگان خارجی با چهره‌هایی که اسطوره‌های موسیقی جهان هستند تفاوت دارد. در خارج از ایران هر فردی با هر سطحی از موسیقی، اگر سازی به دست گیرد و بنواز، نوازنده خارجی به‌شمار می‌رود. من به دنبال آوردن یک نوازنده متوسط نبودم و می‌خواستم بهترین‌های جهان را به کشورم دعوت کنم و حتی تصور نمی‌کردم از حضور آنها برای بار دوم ممانعت شود. اما باز هم این اتفاق رخ داد و شرمندۀ این افراد شدم. چراکه انتظار آنها از ایران با قدمت فرهنگی چند هزار ساله و سابقه میهمان‌نوازی‌شان، به‌مراتب بیشتر از این رفتارهای تاسف‌برانگیز و غیرحساب‌شده است.

۴ فکر می‌کنید حضور این افراد باعث می‌شد تا آن کنسرت شما استقبال بیشتری شود؟

راستش را بخواهید من به این موضوع فکر نمی‌کردم؛ آن چیزی که برای من اهمیت داشت، تأثیرگذاری این افراد در فضای موسیقی کشور بود. به‌رحال، ما در جامعه سنتی زندگی می‌کنیم و به همین دلیل افراد ما ناخودگاه نسبت به هر مسئله جدید و نویی کار دارند.

۴ نمونه این موضوع هم در بحث تبلیغات پیامکی شما وجود داشت. برای بسیاری عجیب بود پیام‌های صمیمانه‌ای از شما برای حضور در کنسرت «ناگفته» دریافت می‌کردند. در ایران با وجود اینکه بسیاری از چهره‌های مطرح خودشان را مردمی می‌دانند، اما اتفاقاتی از این دست معمولاً کُش‌رخ می‌دهد. تنها نمونه این موضوع پیام تبریک حسن روحانی در نوروز سال‌های ۹۳ و ۹۴ بوده است....

ورای هر نوع شعاری، می‌گویم من عاشق کشور و مردم این سرزمین هستم، به همین دلیل اگر صدار دیگر هم کنسرت‌م لغو شود، با عشق و انگیزه برای این کار تلاش می‌کنم. من خودم را مدیون این خاک می‌دانم و هر کاری را برای آن انجام

ورای هر نوع شعاری، می‌گویم من عاشق کشور و مردم این سرزمین هستم. به همین دلیل اگر صدار دیگر هم کنسرت‌م لغو شود، با عشق و انگیزه برای این کار تلاش می‌کنم. من خودم را مدیون این خاک می‌دانم و هر کاری را برای آن انجام می‌دهم. ابراز عشق به مردم و نزدیک‌شدن و ارتباط بدون واسطه با آنها، برای من کمترین کار است، چون به این موضوع اعتقاد دارم اگر مردم نباشند، هنرمندان هم نیستند

می‌دهم. ابراز عشق به مردم و نزدیک‌شدن و ارتباط بدون واسطه با آنها، برای من کمترین کار است، چون به این موضوع اعتقاد دارم اگر مردم نباشند، هنرمندان هم نیستند. افرادی که با همه وجودشان از هنرمندان حمایت می‌کنند و در این شرایط سخت مالی با خرید آلبوم و بلیت کنسرت سعی در حمایت از آنها دارند، در جواب این همه عشق و محبت، فرستادن یک پیام صمیمانه برای آنها کمترین کاری است که از دستم برمی‌آید.

۴ یکی از نکاتی که این روزها در کنار بحث کنسرت مطرح و برای بعضی‌ها حساسیت‌برانگیز شده، درج عبارت شماره یک موسیقی کلاسیک جهان در تبلیغات کنسرت است. این موضوع برای بسیاری سؤال‌برانگیز بوده است....

بازار در این‌باره صحبت شده است و به این موضوع با عناوین مختلف پرداخته شده که آلبوم «ناگفته» هفت هفته در صدر آلبوم‌های کلاسیک جهان قرار داشته که ازاین‌میان دو هفته در رتبه نخست بود. بدیهی است ما از این عنوان در زمان انتشار آلبوم و کنسرت استفاده کنیم.

۴ اما وقتی حرف از اثر شماره یک کلاسیک جهان به‌میان می‌آید، برخی ذهن‌شان به سمت آثار باخ، موتزارت، بتهوون و... می‌رود و ناخودگاه فکر می‌کنند قصد دارید آلبوم را هم‌سطح این آثار قرار دهید!

فکر می‌کنم آن عده از دوستان، توجه دقیقی به معنای کلمات نمی‌کنند و به‌راحتی انسان‌ها را قضاوت می‌کنند؛ اثر شماره یک موسیقی کلاسیک جهان با بهترین اثر موسیقی جهان تفاوت زیادی دارد. نه من بلکه هر فرد دیگری نمی‌تواند ادعای بهترین‌بودن را در هیچ شاخه‌ای از هنر داشته باشد. چراکه در جهان هستی بهترین مطلق وجود ندارد و گفتن چنین حرفی جهالت محض است؛ همان‌طور که پیش‌تر هم اشاره کردم، وقتی اثری در غرب توسط سایت معتبر و جهانی بلیبورد عنوان اثر شماره یک موسیقی را کسب می‌کند، این چنین خطاب می‌شود.

۴ در کنسرت «ناگفته» در ایران مخاطبان چه قطعاتی را قرار است بشنوند؟ قرار است قطعه فصل اول و آخر «ناگفته» در کنسرت اجرا شود. باقی قطعات به دلیل شرایط خاصی که داشتند، نظیر گروه کر صد نفره و... در شرایط کنونی

امکان اجرایشان در ایران وجود ندارد؛ چند قطعه دیگر را هم به همراه استاد در این کنسرت اجرا خواهیم کرد.

۴ در قطعات مشترکی که با استاد اجرا می‌کنید قطعاتی از کنسرت ۱۵ سال قبل و خاطره‌ساز سعدآباد هم گنجانده شده است؟

فقط یک قطعه از آن کنسرت را اجرا می‌کنیم.

۴ بی‌شک جایگاه شما بعد از کنسرت‌های ایران دستخوش تغییراتی می‌شود. فکر می‌کنید حافظ نظری بعد از این اجراها چه تغییری خواهد کرد؟

تا پیش از این کنسرت‌ها به‌عنوان فردی دست‌نیافتنی در ایران مورد نقد و مباحث حاشیه‌ای بسیاری قرار می‌گرفتم. حتی در روزهای آخر کار به اثبات بلندی قدم هم کشیده شده بود. بی‌شک با اجرای این کنسرت‌ها که من را دست‌یافتنی می‌کند، صدها بار بیشتر مورد نقد آن افراد قرار خواهم گرفت و مطمئناً جملات انتقادی بسیاری نظیر اینکه فلانی بلد نبود خوب س‌تار بزند، خارج می‌خواند یا... مواجه خواهم شد. اما من خودم را برای همه این ماجراها آماده کرده‌ام، چراکه بعد از ۱۵ سال برای مردم کشورم کنسرت اجرا خواهم کرد و عشق این دیدار را با همه عواقب بعد از آن به جان خواهم خرید.

۴ در یک سال اخیر جنجال‌های زیادی درباره شما و برخی از استاد‌های موسیقی به‌راه افتاد که در رأس آنها هوشنگ کامکار و حسین علیزاده قرار داشتند. این جنجال‌ها به‌تازگی دوباره به راه افتاده است و در محافل هنری در این‌باره صحبت می‌شود....

ایس داستان‌ها به معنای واقعی برای من به‌طور کامل تمام شده است و نمی‌خواهم درباره آن دوباره صحبت کنم. اما طبیعی است به دلیل جذابیت این‌گونه حاشیه‌ها، برخی دوست دارند مدام به اینگونه حرف‌ها دامن بزنند و به شیوه‌های مختلف از جمله تغییر در انتقال گفته‌ها، به آن بپردازند. همه از ارادت قلبی من به خانواده کامکارها مطلع هستند. بخش زیادی از دوران کودکی من در کنار اعضای خانواده کامکار سپری شده و به همین جهت من هوشنگ کامکار را از صمیم قلبم دوست دارم و حرف دیگری برای گفتن نیست؛ این موضوع درباره حسین علیزاده هم وجود دارد. بدون شک حسین علیزاده نیز مانند هوشنگ کامکار، یکی از بزرگان تاریخ موسیقی معاصر ایران است و آثار خلاصش تأثیر انکارناپذیری بر نسل جوان موسیقی ایران داشته است. برای همه این بزرگان موسیقی، آرزوی سلامت و موفقیت دارم.

۴ جالب است با وجود این حواشی و انتقاد‌های داخلی و با وجود موفقیت‌های بین‌المللی و عناوین جهانی‌ای که کسب کردید، همچنان دوست دارید در ایران به فعالیت‌تان ادامه دهید....

در بخشی از صحبت‌هایم هم به این موضوع اشاره کردم که من عاشق ایران هستم و روحم را متعلق به این سرزمین می‌دانم به همین دلیل با وجود همه سختی‌ها و مشکلات پیش‌رو، همچنان دوست دارم با عشق در کشور خودم کار کنم و سختی‌ها باعث دلسردشدن من نمی‌شود؛ حتی اگر از این‌ها من به‌م‌تر رفتار شود، باز هم به ایران خواهم آمد و به تلاشم ادامه خواهم داد و به این‌گونه بی‌مهری و انتقادها توجه نخواهم کرد.

۴ با این اوصاف، من شما را به غریبه‌ای در وطن تشبیه می‌کنم؟

خودم هم چنین حسی دارم؛ گاهی که به ایران می‌آیم، زیر لب این بیت «ای در وطن خویش غریب» اخوان‌تالت را زمزمه می‌کنم. شاید بخشی از این موضوع به این دلیل است که ۱۵ سال در ایران نبودم و تا حد بسیار زیادی ارتباطم با اجتماع قطع است. ولی بی‌شک با حضور دوباره‌ام در ایران، این موضوع نیز حل خواهد شد.

۴ اما در این میان، عده‌ای بر این باورند که بخشی از حاشیه‌های پیرامون شما به‌خاطر این است که رفتار و عملکردتان در قالب خواننده‌های سنتی و پاپ قرار نمی‌گیرد؟

امروز هنرمندانی که به ستاره تبدیل می‌شوند، به شکل تک بعدی فقط در یک زمینه رشد پیدا نکرده‌اند، بلکه یک مجموعه در زمینه‌ها مختلف دور هم جمع می‌شود تا یک ستاره به‌وجود آید؛ اما در ایران همه انتظار دارند هنرمند فقط در شاخه فعالیتتیی خودش حرکت کند و اگر پا را فراتر بگذارد، به‌به باد انتقاد گرفته می‌شود. وقتی آلبوم من در ایران منتشر شد، بسیاری به نحوه پوشش من در روی کاور آلبوم ایراد گرفتند و گفتند لباس پوشیدن من شباهتی به خوانندگان کلاسیک ندارد. این نوع خط‌کشی‌ها صرفاً مختص به کشور ماست، چراکه ما همیشه افراد را به دو دسته تقسیم کرده‌ایم، مثلاً در ایران برخلاف همه دنیا، طرفداران موسیقی پاپ و سنتی از هم جدا هستند و کسانی که به غذای ایرانی علاقه دارند، میانه‌ای با غذای فرنگی ندارند. درحالی‌که این نوع دسته‌بندی در دنیا معنای خودش را از دست داده است. هنر، معنا و مفهوم بدون مرزی را پیدا کرده است. فردی که از موسیقی خوب سستی لذت ببرد، تردید نداشته باشد از یک موسیقی پاپ فوق‌العاده نیز استقبال می‌کند. موسیقی خوب، موسیقی است؛ حال چه پاپ باشد، چه راک یا سنتی.

۴ یعنی تصور می‌کنید نگاه تک‌بعدی و خط‌کشی‌شده ما به مسائل مختلف ازجمله هنر، باعث ایجاد چنین اتفاقاتی می‌شود؟

بله، در همه‌جای دنیا طبیعی است وقتی اثری می‌خواهد در سطح بالایی عرضه شود، روی نحوه دیزاین و طراحی کاور آن وقت و زمانی زیادی صرف شود و عوامل تصمیم بگیرند تا زیباترین طراحی را انجام دهند، چراکه یک بسته‌بندی شکیل و جذاب، حس زیباشناسی مخاطب را تحریک می‌کند و باعث می‌شود تا او نسبت به محتوای اثر کنجکاو شود. درباره «ناگفته» هم همین اتفاق رخ داد. وقتی بزرگ‌ترین کمپانی موسیقی دنیا تصمیم به انتشار آن گرفت، طبیعی بود ما هم بخواهیم از تمام توانمان برای ارائه یک کار خوب در همه زوایا استفاده کنیم.

ادامه در صفحه ۱۵

یکشنبه ۸ شهریور ۱۳۹۴ • سال سیزدهم • شماره ۲۳۸۴ • ۹

روزنامه		
هنر		
خبرگی به زمان		صفحه ۱۰
مبارزه زنان یکی از مبارزات محوری ضدسرمايه‌داری است		صفحه ۱۱
کلیساهای سیاه‌پوستان، حامیان انرژی پاک		صفحه ۱۲

زخمه	

در فرهنگسرای نیاوران روی دیواررفت

روایت ۶۰ سال با پرویز مشکاتیان

طاهره شعاعی: نمایشگاه «شصت سال با پرویز مشکاتیان» هم‌زمان با شصتمین سال تولد و ششمین سال درگذشت این آهنگ‌ساز در فرهنگسرای نیاوران افتتاح شد. این نمایشگاه که از جمعه، ششم شهریور آغاز شده هم‌زمان با شصتمین سال تولد و ششمین سال درگذشت پرویز مشکاتیان است و مجموعه‌ای از عکس‌های وی را در دوره‌های مختلف به سرپرستی رضا معطریان و به روایت عکاسانی همچون سامان اقوامی، ساتیار امامی، مهرداد امینی، کلناز بهشتی، محمد خداداداش، محمد دولو، محسن کنیرلسفر و مریم محمدی به تصویر کشیده است.

آوا مشکاتیان، فرزند این نوازنده سنتور و آهنگ‌ساز، درباره نحوه برگزاری نمایشگاه عکس «شصت سال با پرویز مشکاتیان» گفت: «سی‌ام شهریور سال‌جاری مصادف است با ششمین سالروز درگذشت پدرم و با توجه به اینکه اردیبهشت‌ماه سال‌جاری نیز شصتمین سالروز تولد این هنرمند فقید بود، تصمیم گرفتم تا این مناسبت‌ها را با برگزاری یک مراسم ویژه گرامی بداریم. از پاییز سال گذشته در پی این بودیم تا به مناسبت شصتمین سال تولد پدرمان برنامه یادبودی متفاوت از نمایشگاه عکس و همچنین چند برنامه جانبی طراحی شده است.»او ادامه داد: «از همان ابتدا اندا انتظامی و رضا معطریان به‌خاطر مهری که به پدرم داشتند در عملی‌شدن این تصمیم و اجرای آن یاری‌رسان ما بوده و هستند. مدیریت هنری و اجرای امور مرتبط با عکس‌ها را آقای معطریان به‌عهده گرفت و سایر امور هم با همراهی خانم انتظامی و آقای سیدعباس سجادی، مدیریت محترم فرهنگسرای نیاوران، به انجام رسید.»همچنین رضا معطریان که مدیریت هنری این رویداد را برعهده یافت، جشنواره امسال همچنین به‌جز نمایش آثار هنرمندان تجسمی کشور شامل بخش‌های دیگری چون موسیقی و شعر نیز خواهد بود و از اثر گروهی‌ای که کودکان محک برای این دوره از جشنواره خلق کرده‌اند نیز رونمایی خواهد شد.

عکسی از او برگزار شود. بعد از آن با عکاسان مختلف صحبت کردم تا ببینم کدامشان از آقای مشکاتیان عکس دارند و بعد از مدتی تعداد عکس‌ها به اندازه‌ای شد که به این نتیجه رسیدیم می‌توان نمایشگاه خوبی از آن برگزار کرد.»معطریان افزود: «ابتدا قرار بود نمایشگاه در موزه موسیقی برگزار شود، اما امکانات سخت‌افزاری این موزه به شکلی نبود که این امکان را برای ما فراهم کند تا ایده‌هایمان را محقق کنیم و به همین خاطر درنهایت به فرهنگسرای نیاوران رسیدیم و آقای سجادی خودشان پیشنهاد دادند به‌جای آنکه این اتفاق در گالری کوچک نیاوران -که مدنظر ما بود- رخ دهد، در سالن اصلی برگزار شود و چون در آن تاریخ، نمایشگاه دیگری در سالن اصلی برگزار می‌شد، نمایشگاه به تعویق افتاد.»

این در حالی است که مدیر هنری این نمایشگاه می‌گوید عکاسان دیگری نیز بوده‌اند که از این رخداد عکس داشته‌اند و این امکان به وجود نیامده است که آثارشان در نمایشگاه حضور پیدا کند اما این عکس‌ها تنها عکس‌های حاضر در نمایشگاه نیستند؛ «عکس‌های دوران کودکی و تحصیل آقای مشکاتیان به‌همراه عکس‌های زمان دانشگاه، اولین کنسرتی که برگزار کرده‌اند و تعدادی عکس خانوادگی نیز از آرش‌شو شخصی ایشان با کمی ادیت که امکان ارائه در نمایشگاه را داشته باشد در این نمایشگاه ارائه شده است. درواقع این نمایشگاه، تصاویری از تولد تا مرگ آقای مشکاتیان است.»سعی شده است عکس‌ها روایتگری شخصی از پرویز مشکاتیان باشد و معطریان در مورد این موضوع گفت: «تعدادی از عکس‌ها اصلاً کپیبت نداشتند، اما حس صحنه آن‌قدر خوب بود که در این نمایشگاه از آنها استفاده کردیم، برای مثال عکسی وجود دارد که در آن آقای مشکاتیان در زمان کودکی مشغول نواختن تار است و پاهایش را روی تار هم انداخته، اما کف کفش‌هایشان وصله دارد یا عکس‌هایی که از اردوگاه رامسر گرفته شده است و بسیاری عکس‌های دیگر. به‌رحال گزینش ما در انتخاب عکس‌ها، این بود که هم شخصیت ایشان را به‌خوبی نشان دهد و هم اینکه از لحاظ کیفی در حد قابل‌قبولی باشند.»او اظهار کرد که این عکس‌ها را نباید صرفاً «آرت» تلقی کرد، یعنی اگرچه کار هنری است، اما از خدمت شخصیت و زندگی پرویز مشکاتیان است. اگرچه مدیر هنری مراسم یادبود مشکاتیان گفت برای اینکه عکس‌های چندسایتی به‌صورت متری چاپ شود، آنها را به «پوم» منتقل کرده و عکس‌ها چیزی شبیه نقاشی شده است. پیش از این در ۲۷ شهریور سال ۱۳۸۹ و در نخستین سالروز درگذشت این هنرمند، مراسم بزرگداشتی با حضور بزرگان موسیقی، مسئولان و هنرمندان شاه‌های مختلف در تالار وحدت برگزار شده بود اما هفته بزرگداشت این هنرمند برای نخستین‌بار است که درحال برگزاری است. هفته بزرگداشت زنده‌داد پرویز مشکاتیان هم‌زمان با شصتمین سال تولد و ششمین سال درگذشت این آهنگ‌ساز در فرهنگسرای نیاوران از ششم تا سیزدهم شهریور درحال برگزاری است که نمایشگاه عکس‌های مربوط به این موسیق‌دان نیز همه‌روزه از ساعت ۱۰ و در ایام تعطیل از ساعت ۱۴ الی ۲۱ در فرهنگسرای نیاوران دایر است.

مکعب سفید

نیاوران میزبان سومین جشنواره «هنر برای صلح»

شرق: سومین جشنواره «هنر برای صلح» در فرهنگسرای نیاوران برگزار خواهد شد. بیش از ۱۴۰ اثر در رشته‌های عکاسی، نقاشی، مجسمه، چیدمان و پوسته‌های گرافیک در این جشنواره به نمایش درمی‌آید. این جشنواره همچون سال‌های گذشته به همت و یاری جمع کثیری از هنرمندان نامی و جوان کشور و با همراهی مؤسسه فرهنگی– هنری رهنما، گالری مژده، گالری ویستا، گالری شیرین، مؤسسه خیریه محک، انجمن حمایت از حقوق کودکان، موزه هنرهای معاصر تهران و بنیاد آفرینش‌های هنری نیاوران در راستای گسترش فرهنگ صلح و جهانی عاری از خشونت برگزار خواهد شد. این جشنواره روز جمعه ۲۰ شهریور با حضور هنرمندان، مدیران فرهنگی، سفرا، نمایندگان سازمان‌های جهانی و نیز هنرمندان برجسته کشور در مراسمی در فرهنگسرای نیاوران افتتاح می‌شود و تا ۳۰ شهریور که روز جهانی صلح است، ادامه خواهد یافت. جشنواره امسال همچنین به‌جز نمایش آثار هنرمندان تجسمی کشور شامل بخش‌های دیگری چون موسیقی و شعر نیز خواهد بود و از اثر گروهی‌ای که کودکان محک برای این دوره از جشنواره خلق کرده‌اند نیز رونمایی خواهد شد.

کریاس خاکستری

«شهرک‌های برنجی»

بردیوار

شرق: نمایشگاه انفرادی عکس مسعود مؤمن‌ها با عنوان «شهرک‌های برنجی» از ششم شهریور ۹۴ در گالری طراحی‌آزاد گشایش یافت. در این نمایشگاه ۱۰ عکس رنگی در ابعاد ۱۵×۱۰۰ سانتی‌متر که همگی به صورت اسلاید ۶×۹ عکاسی شده به نمایش گذاشته شد. مسعود مؤمن‌ها در متنی برای آثار این نمایشگاه می‌نویسد: «شالیزارهای برنج شمال ایران درحال حاضر با مرزبندی‌های جدید عکس‌ها چشم‌انداز امروزی این زمین‌های طبیعی قطعه‌قطعه‌شده را به نمایش می‌گذار. از آنچه برمی‌آید قرار است این قطعه‌ها به ویلایی برای لذت مردم از طبیعت تبدیل شود؛ طبیعتی که دیگر تبدیل و این نبود، حاصل کاری است که توسط خود مردم صورت گرفته است و این آغاز پیدایش شهرک‌های برنجی و پایان مزارع سبز برنج است. این عکس‌ها در سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲ و در استان‌های مازندران و گیلان به‌صورت آتالوگ و دیجیتال تهیه شده است.»

بزرگداشت زنده‌داد پرویز مشکاتیان هم‌زمان با شصتمین سال تولد و ششمین سال درگذشت این آهنگ‌ساز در فرهنگسرای نیاوران از ششم تا سیزدهم شهریور درحال برگزاری است که نمایشگاه عکس‌های مربوط به این موسیق‌دان نیز همه‌روزه از ساعت ۱۰ و در ایام تعطیل از ساعت ۱۴ الی ۲۱ در فرهنگسرای نیاوران دایر است.